

Clertori
k
sedesäkinäin

Wagners
11/1/1950

Albert Vyskočil

Jeden z těch nejopářejších, kteří se
dovoleni padívají do hlubin. Někdy
naleje vždy nový postřeh, nový, svůj,
postoj, jenž mu dovoluje zhadovat
dosud přehlížené, odhalit, skryté souvislosti,
obnovit smysle barvy, ostráti jasně
nepopíratelné pravdy.

Nikdy nesmí iterací plachtit a cizí
poznatky jako na výběr, nerespektuje je stát
v půli cesty, oceňuje a váží, hodnotí, a
netají se projevem rozhodujícího výroku,
neboť zachvil bezpečnou radou k výhledu,
k ušlání.

Píši: bezpečnou radou (nevyhýbaje se
větrným polohám): vede jej láska, (období,
jako masivní výraz), láska, z níž se rodí
vždy naše požadované řízení.

Hluboce zabobna u Boha tvoří
v posvátném zamčení vítaje krásu a
dobro, a dobro je mu faktu to, co je
v souladu s věčností.

Albert Vyskočil je velký člověk,
mířitel, vědec, mudrý, básník a
křesťan, paradigma.

Dr. H. Fucík

Ukmev

Albertu Vyskočilovi

Ukhe' ion ukmev. Ale ja' myslim na ten nam nejtezši'
ejprostší' ukmev. Je to roztrvny' ukmev, krájem krajem
brážděný vinarským nozem časem,
ukmev, který' potřebuje už jen jednu jedinou, vřásku
aby se rozvzlil a připraven byl na ale' jméno boží.
Takový' ukmev zůstává pak na tváři
o něco dle než radost, ze které' vzešel -
anebo je to ukmev, který' tuší' radost a předejde jí,
aby za její' přítomnosti zmizel
a ponechal celou tvář už jen jí ...

*
* *

Ukmev: -i Astary

Drakys pane Alhorte

Kolyksh

J nam priyolite, prachaine o is -
man a ocaranir chvite nyj -
kvasniji polovny. A pite dlanis
potam, rozi vdyalite, oloame
u mas pouit sveticniku klichu,
jaky lyne o velhyi sveticnik.

A rozi lico mne v isvato
kruce, upominaje na vas, cistelu
chvite, mi zae vyjannu cestu

Stuzi. Van ie vas sveticnik

Vas jamovis

Také kámen a bolest

Albertu Vyskočilovi
k šedesátinám

Šedesátka je krásné číslo, zvláště udává-li počet let života a to života mužě. Šestkrát deset. Připomíná to rozměry kámen vysokého zrcadla nebo podobiany na plátně. A připomíná to ametyst, přede vším ametyst, který se vyhraňuje v soustavě šesti-
rečné. Záře ametystu je hluboce vá-
ná, připomíná jiskru šíření balího
léta nad vodami a ledovci za večera.
Jeť ametyst křišťál, opojený vínem.

A uondaný poutník jde, jde,
jako kdyby kráčel po ametystech,

ježich brany jsou tiché a které
jsou seskupeny v tricolaté drusy,
a nohy ho pálí, ale musí jít
po ametystech, kterými je vy-
dlážděna jeho cesta, třeba by
šel raději po pšíně, xarovlé
mechem nebo travou. A pohléd-
ne-li k obzoru, vidí, že ta ame-
tystová cesta přechází v ametysto-
vou pouť, v ametystovou oblohu,
v ametystové nebe, samý hrot,
samá hrana, samá ametystová
zář, vycházející jako by ze zale-
lého vína. Pak si vzpomíná na
dny života svého, na dny mla-
dosti své, a sní.

O čem sní?

O svých cestách a poutích. O svém

plahocení a škobrtání v dešti, blátě
a větru, o svých setkáních a dobro-
družstvích, o svém stání, sezení a
ležení pod nejrušnějšími střešami
a stropy, o světle lamp, ohře stě-
nů a o blahoslavené vůni vína.
Pak však zase sní o své bídě, o své
věrné, neodbytné a zárlivé bídě,
o těch bolestných ametystech, které
zraňují jeho nohy a podlamují jeho
síly a kterým se nemůže vyhnout,
ponevadž si nemůže vypíchnout
oči, ve kterých vlastně už od počátku
to zakletí ametystů věsí.

A tak, vidíme-li tohoto poust-
níka, co mu máme přát?

Dobrou vůl, dobré nohy, dobrou
hospodu s občerstvením a to nejlepší

víno, které rozveseluje srdce a
povznáá ducha. A aby šel leh-
ce jako kočka a paškovitne-li
přece o druhu ametystu, aby
z nich vyskočily jiskry jako ze
srščího povětrně a svítily do
daleka dlouho, dlouho!

Janoslav Jurek

Jan žakla anicil

Obráz

Nečajiš nikdy o jakémžto slovo
hledám záměru
k dlouhému stovému zřeteli

Ale i tak
někdykoli naše rozmlůvka ve dvou
za času vžďně moudrých
báží

Mečím
nebo jen slovo poselství ti
aby mluvil mluvit
a žve oči dva blesky dostratím rozzeřily
ty spěšně duše, kž loží vnitř
s prostáckem Božím zadobře viděly, pozice
i s braky jeho

Ale ta žve doleota ducha nehoří
moha dle zhubě nítěhání moci ne dočka
Tvé kři očirotě nítěhání do maku lndbi
dovolují vstoupit jen bádnicím
kdež mají dost těla v sobě
aby mohli svět soudit
dle tohož zřeteli

A zatím co tvoříš
hledám ka žve mci, jž zahálet nedovedu
ty mstý dálného neměstička amilce

nadávající se z každé věci, jak vrontla
jak ji učil pána -

Všechno odtoupi, chto se dočkneš a nač se posadíš
o všem vším, všechno by bylo jednou učenem
na svých cestách nebo jinak ti bylo daleko poznati
stejně světa, který se zkrátá cel
Stoupal na výšky tak
aby viděl, co nevidí jiní
Uchováš ho stěží, že nemajdem na nás cizí měří
tak sám a tichý
z jednoho dne
na slavnici ^{na krotku} ~~doma~~ s sebou šel
zhanit ty jinoc. Patacl enačl sám

Dostaneš děje v dlaní
tu nevíš, kterým to obdaroval
A ty dohoda ziskáváš
já na samé příležitosti, jak dětem se dějí
na křiži začátku, na křiži pravdy též
Která je proti nestýchaná
a kápi je slončí
jako bys věci ztracel
jako bys myšlenky utonul za vlny mýšle
Zatímco je inklaň jít z každou zmačku
na jiné místo, je mýšlejí jím
v nepokojném pořádku velmi něm
jím jím stvůrčí smy
a dý díti
přijí záměti ksterničné
že všechno, co k sobě patří
je konošně konošma dý

Kdo mi, drabí Boží, vypraví, jak slavná
je cesta od Glancic k dnu, cesta, na
které se mi nově zrodí v nezměnné ryzí,
na které mi umkne, poslední sni, kni-
hářské i Tě, dle nečistoty nohy,
vazby se jím pojde, ale ryzí a světlé a
nejmavější chůze a ryzí jako poznamenané
posledkem neměnné cest zvaných bílých —
a Tě oči se po každé zlaté věčnosti
vytvoří a hroší, že v přetvárném čas
se jich rozleje v čisté světlo, které nadobro
rozkládá všechno postavení kolem nás a jazy
a pohromy tohoto světa mění v milost,
tím Boží, prostí, plnou smílovat,
naději a radosti na konec, zatím co jít
(ai. umi v každém okamžiku, že jít!) se stane,
kdo mi, protoka, vypraví, jak slavná
je cesta od Glancic —

Je na tom, že mamochi byl již celý mi
delší a proklouzl svou historií slavnou

než jen do doby gajdyhojů revoluce z konce
století, do ráje potoky s kámen a kámen
potaží Mince Kralupy a kámen, jen Triglav,
Benařky a Prácheň (kdy, ne jen pán v
Čas tanečků kury, jen o Tobi se ještě učil),
jen Boudník, Oriskani do kámen, když jen
je kámen na nejedné zedě a v ten ráj
rozměsí jidlov pánů od říční jidlov, jen
dívčím ulic, Slapy, Újezd, Votruha nájim -
jen vřelý ty, orientace, s mchí zrajem
a je mchí, mže po mchí jen mchí pán
překolomboské, nenáležím celá k
kudinské pán, prováděná slyšen k
a Jiřínské, celá, vřel pán, se mchí
vřelí pán, - a kámen pán vřel
kádě vřel Emma a kámen vřel, pán
se, jen vřel kámen Kámen, pán kámen,
objevila vřel, se vřel kámen, a kámen
pán mchí vřel a Tři mchí a
kádě se kámen kámen do kádě a kádě,
s mchí pán kádě, je kádě, kádě kádě
mchí, kádě a kádě, mchí, vřel a

brodsklasej thy mologin slova clobro deuf:
ky xi karmela ona melode? ky dole k
skani tam kich ston sviti u pav?

Ulema, ala ty viš, - jik o mihno a nand,
e ja se thykine k'pim, onari u ypoitit,
jia je daleko od clovika k cloviku, klovika
mas rad. Ne, uni ty mi to nery poitit, aui
ty se uq nutoris, proc a jia manivra
u roce krasavistam sestram jicila na
dustavne namik, ky tam nalyto mihno
co poklovatet - "spolitoje nenov k'atet" na
co, co jist, a gamitit k'atet k'pov poitit
k'povne "Jomni", k'at mi k'at u vat mihno
povit a k'at i ja uq v'at mihno, mihno
v'at.

Ne gateni k'povne rad a co najbilo poitit

k 28. iuliu 1950.

Truj B.

...vzduch voněl obilím a zrající travou. /Letnísko/
 a tebou ohlašováno počemě, na co my děh netrpělivě čekávali: „Přišel
 pan Vyskočil!“ To už se vědělo samosebou, že přišel s panem Frynkou.
 Bez nich neuměli jsme si léto ve Staré Říši ani představit, zrovna jako
 já nepoh bez druhého. Řekl jsem tedy Michaelovi, že mají být spolu i na
 obrazku, což tuto naznačil. Měly tam být i barvy, ty zářivé barvy oněch
 dob – ale M. říká, to že neověděl vyshnout. Tím méně bych směl pokusit
 se o to já inkoustem.

Jon V. Florian

Ve Staré Říši ve Víslici Zjevení Páně v milostivém létě 1950

Drahý Bertlka,

kdykoli si uvědomím blízkost Tvého jubilejního dne, vytane mi na mysl obvyklé jedno slovo, které je v mých představách neodlučitelně sdruženo s Tvoou bytostí: tak už ten Bertlka dožrál k své šedesátce, říká si dávaje zvláštní důraz na slovo dožrál, jež dominuje škále všech pocitů, které u mne vyvolává představa Tvé šedesátky. Zatím co statisíce a miliony lidí se svých životních výročí většinou jen dožívají, o Tobě si troufám říci, že jsi k němu poctivě dožrál. A vši jistě lépe nežli já, že zranění pozdnějších let není o nic lehčí a méně nebezpečné nežli kypivý rozkvet a rozběhy mládí. V každém případě je mnohem odpovědnější, a kde je větší odpovědnost, tam je i vyšší nebezpečí. Když se rozhlédneme za sebe a okolo sebe, vidíme, jak málo lidí dovedlo u nás skutečně dožráti a kolik celoživotních trošer připravil tak mnohým právě pozdní věk, v němž propadli posetlostem nejružnějšího druhu. A řekl bych, že právě v přítomné době národ nejvíce potřebuje lidí, kteří dovedou dožrávat a nikoli dělat na stará kolena mladé. Vyrovnané uzrávání člověka je práce skrytá a nenápadná, plná mlčky zdolávaných srážů a nebezpečí.

Když se tak ohlédnu zpátky po Tvém díle, vidím, žeš vědycky hledal jen hodnoty trvalé, žeš vědycky tihl jen k tomu, co bylo skutečně zralé, a především jsi pozorně zkoumal, jakým způsobem to v člověku dozrávalo. To Tě zajímalo ze všeho nejvíce a velice z tohoto tajemství jsi dovedl postihnout způsobem opravdu překvapujícím. Celým Tvým dílem vine se vlastně jeden ústřední motiv, k němuž je všechno Tvé počínání buď přímo nebo nepřímo zaměřeno. Tímto ústředním motivem je touha po definování básnického díla, jak se nám vnácuje při četbě zralých děl naší a světové poesie, je to nevyhladitelná potřeba dát si správnou odpověď

na jednu základní otázku: co je to báseň a kdo je to básník?
To je Tvá stěžejní otázka, hodná toho, aby se jí zasvětil život člověka.
A jaká, že je Tvá odpověď na tuto otázku? Doufám, že se nezpronevě-
říš duchu Tvého díla, když ji shrnu do této krátké věty: báseň – totž
plnost života. Myslím, že taková je Tvá odpověď vědy a všude. Báseň
je šťastný okamžik, v němž duše dozrála k své plnosti a je jí dopřá-
no vydati se. A veškeré Tvé studium básnických děl, ať už to byli básní-
ci slova jako Máchas, Sládek, Poe a jimi, anebo sarchovaný básník činn,
jakým byl Kristof Kolumbus, jemuž jsi věnoval svou pozornost, veškeré
toto studium je ve svém jádře jen hledáním plnosti života. Byla to je-
ště tato potřeba životní plnosti, která Tě přivedla do Církve, naučila
Tě čtit barok, čtit světce a vážit si všeho umění.

To všechno si dvojnásob uvědomujeme zejména v době, která
táhne k naprostému vyhlazení básníka, v době, kdy lidská existence
s postupujícím časem se redukuje rychlostí geometrické řady na
jakousi čtvrtinkovou, osminkovou, setinkovou a tisícinkovou pseudo-
existenci člověka, který odepřel dát svůj souhlas plnému životu
v Bohu a pravdě. A sám jsi nejednou ve svých statích ukázal, kolika
omyly a nedorozuměními sami básníci k této situaci přispěli.
To všechno jednou spadne jak popraskaná omítka při silnějším za-
kryznutí zubu času a udrží se jenom to, co mělo v sobě plnost
života, a všechno, co k ní tak či onak tihlo. Tohoto zubu času se ni-
kteřak nemusí obávat Tvá práce, jsouc vyvažována z živého po-
vědomí o pravé podstatě života, směřující k ní a toužící po ní.
A možno-li Ti ještě něco přát pro další léta Tvé pozemské pouti,
tedy jen to, aby Ti ve stupňované míře bylo dopřáno naplnit
všechno to, k čemu Tvé dílo tihne.

Ti új

Miloš Dvořák

Mluví Albert Vyskočil.

Nikoli nevýznamnou vlastností Alberta Vyskočila je jeho nevšední schopnost mluveného slova. Učta, kterou budí jeho osobnost a jeho dílo, je protějštem k respektu, který si vynucuje vážnost a suggestivnost jeho řečnického výkonu.

Často už v jeho písemných projevech vystupují stryky orální kvality natolik, že se čtouce přibližujeme při dojmu poslechu: přímo jsme slyšeli pádnost důvodů, které uvádí na podporu svého názoru, přímo jsme slyšeli přesvědčenost a důraz, s nimiž je vyslovoval. A coo
leprve, jsme-li přímými posluchači debat, které vede, nebo promluví před širším publikem!

Pohraje napsaným harmonem vystoupí vyzbrojen ledá papírkem, a už po několika slovech své přednášky, a tu doopravdy přednáší, nebo své causerie, a ta nemá být, vůči mému jménu, připravována a stylizována předem, nýbrž tvořena bezprostředně, přímo před poslu-
chačstvem, přeměňuje své publikum ve svědky a, přímo

účastníky potýkání nebo spolupráce ideje se
sloven; duch tu osvobozuje zasutý smysl slova
pro mluvčího i poslouchajícího.

V takových chvílích si uvědomujeme, že h'm
vše můžeme vylézt z proslechu jeho řeči, čím hlou-
běji a plněji se jí oddáme, prodložíme své náměty
které bychom snad tu a tam měli. Uvědomujeme si,
že se zde mluví proto, aby bylo víc než posloucháno,
~~nýbrž~~ aby bylo v pravém smyslu vnímáno, přijímáno,
xž do takové řeči je krajně neslušné skákat a že je
především nutno nechat mluvčího domluvit.

Někdyť tu o racionalistické, dialektické světo-
vání a skloubování pouze logických celků; rozvíjí se
před námi plehivo mnohem složitější, mnohem
jemnější a vzácnější. Není to prostý výkon řečníka,
v otou těchto případech by mluvčí jen využíval své inde-
lektuální nebo morální moci, kterou má nad publikum
Poslouchající stěhla vytkoceřa nemáme dojem, že by nás
chtěl poučovat nebo znásilňovat. Čím nás vědky toho,
co vidí, chce předvést své vidění skutečnosti.

Ekce to sachtí co nejnážorněji, co nejplastičtěji.
jeho řeč zní jako hlas herce, který před vámi prožívá
a vytváří svou roli co nejdokonaleji. (Což je opravdu
jeu přirovnání, jež stojí na hranicích: nalevo je výkon
herce a napravo mluvíci Albert Vyskočil). Vzpomínám
si, jak jednou přednášející, docet delší citát z autora,
o němž mluvil, a to s takovým porozuměním, že
muoi téměř ziskal pochopení publika, na jedinou
papír s citátem odkodil, odvrhl se shývým gestem
na stůl před sebou a překvapil naujatého, trpěného
posluchače dramatickým obratem své přednášky (dosud
byl svého autora doslova jen traktoval, hledě se mu co nej-
více přiblížit a hledě mu co nejvíce porozumět a co nej-
zřetelněji ukázat jeho cestu): Nuže, toto jest úpis dáb-
lovi! - Je to přirozeně o to víc než výkon herce, že
herce je odpověden jen za svůj projev, za estetický účín
slov, která pronáší, a nikoli za jejich logický význam
a etický doazh. Pan Vyskočil naprosto tomu každým
gestem přetivá až s předválečnou oparadovostí odpo-
vědnot za nejvzdálenější doazh svých slov, jež pronáší

vybavena uškerou silou svěžestí, tak ryzí, že se jí
nedotklo banální spojování ve frázích, že na nich
neupřela ani stopa **frachu** nebo plísně rozpad-
lých mudrování, tak, jako by byla pronášena přímo
od stvoření světa.

Quo, zkrátka, klouj skýřá Albert Vyskočil svou řečí,
je roven zážitku z vnímání umění, z vnímání poezie.
Jako řeč naprosto není prostá, a to schválně: ví líp než kdo
jiný, že skutečnost netře vyslovit prostou řečí. —

~~At~~ si pan Vyskočil (neboť trvalo dost dlouho, než nám
ukázal, že je také Bertholem) přecle tenhle koktavý pa-
negyrik, řekne si s přesnou artikulací každé hlásky.
No, tohle je zas pan o sestné kašulitování!

At si říká co chce a jak chce. Já jsem mu chtěl jen
projevit vděčnost za to, že se s námi sdílí i o tuto
svou hřívnou, se kterou dovedl tak hospodářit, a
s praxyslužným provinszováním vyslovují svou naději,
že ji nijak lehkomyslně neproštruje.

Rudolf Černý

Bertík vypráví.

vyprávět a vyprávět je rozdíl. Slyšíte někoho, jak pořád mlatí hubou a pořád nic neříká. Ale to jste měli slyšet tetičku Sůchopku. Byla to teta má maminky a zemřela jako krásná stařenka někdy v roce 1944 nebo 1945 stará přes devadesát let. Chodívala k nám na besedu jednou, dvakrát za zimu, ale stálo to za to. Přišla obyčejně v neděli odpoledne po požití a besedovalo se až přes půlnoc. To jsme se my děti ani nestaraly, zda je venku dleť nebo sníh a co dělá ostatní drobotina, ale sesedly jsme se okolo stařenky a mohly jsme na ní oči nechat. Napřed nám rozdala ořechy, které vylovila z hlubokých kapes svých sukní, postěžovala si na své trápení (žila u udané dcery; muž ji dávno opustil a zapadl kdesi v Americe), potom dospělí probrali všechny poslední události na dědině a když se začalo stmívat, přišlo to hlavní: tetička Sůchopka začala vyprávět. Nevím, kde brala svoje příběhy; i při práci a starostech dovedla si najít čas ke čtení.

Ten nejobyčejnější kalendářový příběh stával se v jejím upravení něčím velkým a tajemným. Nebyl to jenom příběh, událost, co nás drželo. Ještě vypravěčská schopnost, kladení slov a důvěrnost dovedla nás strhnout, že's zapomněl na čas, na celý svět a ocitl'se's kdesi jinde: cítil's, myslil's, žil's v každé postavě, kterou váděla. U kdesi schoulený na lavce u stolu nebo zachumlaný v peřinách byl's ve světě, kterým ona stoužela. Tak asi se přenášely pohádky, pověsti a zkratky ze starých dob, žily a nabývaly nových podob a variantů. - Tetička Suchopka - odpusť jí Pán Bůh - už teď několik roků na hřbitově kolem farního kostela svatého Jiří.

Uk musím si na ní vzpomenout, když myslím na Alberta Vyskočila. On je z téhož rodu. V něm toto vypravěčské umění zkultivované a umocněné nabývá té nejkrásnější podoby, jakou jsem kdy slyšel. Kdykoli jsem ho poslouchal měl jsem pocit, podobný tomu, jaký jsem měl v dětství při vyprávění tetičky Suchopky. Mnohým jiným se snad jeví jako znaky určitého úseku literární historie, jako kritik a teoretik a nevím, co účelů ale pro mne jest Albert vypravěčem; kouzelným stavitelem nového světa. Není v něm gest davového řečníka ani démonické uhraněivosti, ale když mluví, je to jako když maminka

první děčku: nevidíš, necítíš, neslyšíš nic jiného, než co on říká;
rovna jako bys hmatel jeho slova. Představ si sám ve středním
ěstě, kde je podle místních možností uspořádán večer na osm-
nácti stůlích narozenin J. V. Sládka. Sejde se všelijaká společnost od
místní honorace přes studenty až k tě nejobyčejnějším babičkám,
která neví, kdo je to Sládek, ale jde na tuto oslavu, „aby př-
tam někdo byl.“ A mluví Albert vyskočil: špendlík bys slyšel
padnout. Takové je ticho. Mluví tak prostě a srozumitelně, že
ty nejabstraktnější pojmy stavají se jasnými a blízkými, jako
by ležely na dlaních. Tak je známe a tak je zná i studentský
lid ze všech táborů a týdnů, na nichž byly jeho hovory ba-
rádnými čísly. Bez složitých teorií nalézá cestu - a dovede ji
ukázat - k samému jádru věci a přibližuje ji slovy tak prostý-
mi a plnými, že cítíš, jak všechno: náboženství, umění a fi-
losofie jest shrnuto v jediný tok života a skutečnosti.

Ule při tom Bertík je Bertík: trošič a veselý jak bezstarostné
dítě. Večer při táborovém ohni dovede drát krok ve všech
klukovských taškarínách, vypráví historky ba dlouhé historie svých
kuseností a člověk by poslouchal do nekonečna, a jeho pís-
čky! Ta vandrácká nebo o strýci Matějovi!

Wim, jak se to stalo, dostal se jednou v létě 1941 do Starče. A ve-
jsme užívali uinného (jak pak jinak!) pohostinství Dr. Kubieci.

Přes řeči o všem možném dostává se - přijde to vždycky samo Bertík k vyprávění. Je to jeho dobrodružná cesta kamse na jih: putuješ s ním po městech a vesnicích, po zájezdích hospodách setkáváš se s veselými krajanů a potutelnými dobrodruhy, ani neslyšíš, že venku buračků hromy, že tovaryš starý Karásek dávno už odtroubil jednu hodinu s půlnoci. Posloucháš, posloucháš a s bodivem zjišťuješ, že noc bledne o příchodu svítání. Jako by ses probudil z nějakého kouzelného zakletí ale není to probuzení z obojení, po něm by bylo smutno a brzdno. Je ti tak dobře, že's zažil cosi čistého a pravdivého a jindy jej zas vidím, jak sedí u kamen. Venku stouká meluzína (bylo to po pohřbu Josefa Floriana v třebíčské kapli), popíjí me uino a zahalení v hustý mrak kouře mluvíme o mluvíme, nevíš, co to bylo, ale přes všechna léta cítíš, že to u tebe zůstalo jako jedna z krásných a plodných chvil, za něž bys dovedl platit celé roky. — — Ve svých šedesáti letech nepotřebuješ Bertíku, lichocení. Ale nesmíš mi mít za zlé, když řeknu, že každá beseda s Tebou bude Ti odměněna jako sklenice vody, o níž mluví evangelium. Tvůj velký druh, patriarcha Eman Frynta, se na Tebe dívá s uspokojením jak dál vedeš úřad velkého druida *proferens de thesauro suo nova et vetera*.

P. Ondřej Damborský

V lednu l. p. 1890, právě v těch dnech kdy se narodil náš
přítel Albrecht Vyskočil, vyšel v Otěh Hladkově knížka „Kleté
plně a Čestné milky“. Ve zveřejněné str. 62. Thema knižky přibližně:

„příjde jaro zas na české lány
a domácnost, jasně, plně roduš sily,
a ulem a květem nad mohyly“

vykládá i to, co dás tam spí sen tudy“ (Vysk. v. 72. str. 69)

A rovněž v posledních dnech lednových téhož roku vyšel malovaný
H. G. Schauer v literárních listech svoji otudis. O politické práci a satyru.

Vyšlo u nás pozoruhodný soubor o Karlu Haasovi a Baronském:

„Haasček byl reálný politik šel na skóre, a z toho plyne, že
při úplné volnosti myslí a úsudku byl politickým konservativcem,
nepřítelům velké revoluce zbrblou a fraškovičkou“

A co ještě se v tomto tohu dělo v literárním proudu i pro politické
signifikační? Vyprávíme jen jednoho: Ve Velkém Mezinárodním přehlídce
zveřejněl František Hlaváček sborník spisů.

To jistoty sudičky bludli maeimmi Albrechtovi do kolečky listku
k roduš řeči a čistotě jazyka, listku k práci a jasný úsudku
přiměřeně kritika.

Vše jméno mi poprvé blabla z Hynkové Albrechtovy listky,
kde byla studie o skálení, že vaty se mi ovládlo ze Hlavě Rivo
a pověsť jím se setkali v biografické roznachy,
listu se schyrom vešpalku.

Romáš vstal tu ráno ráno, jeho sebyra neodpo-
čkala zaskumla z ty mák svůj prode v tomto díle. Guernce,
která nastupovala pro nás prála už jiné praciště, číste
připravenější. Která Bůh dá, aby věčný Sadar odnávil i
naše udumky.

Pán Bůh Vám vplát na Vše dílo básnické, kritické a
překladačské, kterým jste nás dičil. Pán Bůh Vám
dej zdraví a sílu do dalších let bojů, abyste se
dočkal vítězství.

Vš

Radislav Kunc

Milý pane Vyskočil,

je-li pravda, že první dojmy ze setkání bývají nejvýraznější, platí to jistě o mém prvním setkání s Vámi. Myslím setkání duchovní, takové, kdy jste se projevil jako ten, jímž jste - tedy jako vědouce, jako objevitel. Bylo to kdysi před léty, kdy jsem vyslechl jedné Vaší přednášku, tuším že to bylo něco o podstatě básnictví. Říkal jste tehdy svým přesným, jasným a zároveň poutavým slovem, že přirodní láska pravého básníka k jasnosti je taková, že proráží i tehdy, kdy tento člověk pravdy chce zastřít realitu nějakou ideologickou vymyšleninou a falší, které se zapsal. Bylo to tehdy řečeno tak, že prozorný posluchač Vašich skvěle stavěných vět pochopil rázem tajemství poezie a umění - tajemství, které naprosto nemohl vyčíst ze soudobých tzv. kritiků, kteří slovíčkářením, ideologizováním a vůbec gecáním chodili jako

slepci kolem pokladu. J poznal jsem tehdy, že
Vám jde vždy o postlžení toho, co jest, o prav-
du, kterou Řekové nazývali aletheia, což
je neskrytost, objevení, odhrypnutí toho, co je
zapomenuté a zasuté. Básnickova cesta, Má-
cha a Znamení u cest pak dosvědčily, že
tuto pravda-aletheia je Vaším jediným cí-
lem a že boj s falešnými ideologiemi v na-
zírání na české písemnictví je zároveň bojem
o skutečnost proti chimérám.

Šedesát let? To nijak neznamena, že
řádka knih je ukončena a objevitelská cesta
za pravdou (= aletheia) skončena. Poslouchaje
nedávno Váš zpěv jsem přesvědčen, že pra-
covní elán neochabí a že se dočkáme ještě
tě řady dalších děl.

K tomu Vám přeje hojnost Božího po-
žehnání a mnoho zdraví.

Rudolf Voříšek

Milý Alberte Vyskočil,

V Milostivém létě se slaví Vaše šedesátka; v tom
létě, za něž se mohli Světý Otec i celý obcí Kristobor,
aby bylo rokem velkého nadání, rokem čistění a posvěcení.
Je jisté vhodné, je zřetelná křesťanská vyjádření věčnosti
nad darem Milostivého léta i tím, že se u sebe chápem každé
odpovědnosti, při které se může převésti seznámit ten náš malý
kouflec. Vědět snad všichni stejně horkou touhu po tom,
aby přes všechny rozdíly osobní a přes všechna minula a žít,
létě i budoucí kloupytání se ten náš kout zasloužil stát jedním
z dnůsek toho „velkého nadání“ celého národa svatovojtěš-
ského. Po Bedřichově padesátce jste to by se svou šedesátkou,
kdo nás takhle třese bezděčně, svlaďte zahrady. A patří
to vše náležitě k Vaší postavě. Vždycky jste hledval - a
něl - dál než jen ke své osobní problematice; vždycky Vám
žilo člověka bylo něco víc než samovolným vyjádřením
osobních sklonů a tužeb: bylo Vám výrazem věrnosti a
svědomí, být sebedůvěřivým, celého obecného řádu. Sám
máte bohužel před sebou ještě dlouhou cestu, na níž svou věrnost
máte a chcete osvědčit. Věřte, - to není osobního přízní,
- že i ten kdo Vám tu píše takle gratulaci, nemá

vroučejší touhy než se osvědčit podobně jako Vy. A kdyby ani ničeho jiného nebylo u těch Vašich šedesát letků (jejich plnost ještě obhlédnou jiní), ten příklad uěrnosti sám stačí, abych Ud's měl rád, abych se ještě učil mít Ud's stále raději. Že Ud's bedlivý, ostřížitý, ať s nedůvěřivostí opatrný ukazovk nejednou řipí někam, kde to bolí? Že nejednou řipí i tak, ať nechte ucívnout? Zaplat' Pda Běh. Jsem jist, že i to je v řádu a že jste tak, ať udomě ať beděky, jenom napomahal k větší břelosti uřidomí čloučku i umělci (bylo a je toho předsto třeba). A jak ostane byste to uši nedělat? Ušat' to někde užil jádro celého Vašeho poslání.

Přijmete, Alberte Vyskočile, tuto - snad nejosobnější ze všech gratulací jako poctivé uznání, jak si Ud's v hloubi srdce šacuje při Vaší šedesátce (pro sebe sama i pro to společen, co mi se mnou samým splynd v jedno). A Pda Běh Ud's zehnej v tom všem, co ještě máte před sebou a Duck svůj ued' Ud's objemný ukazovk ještě dlouhá léta!

Ud's

Václav/Lehč

V Brně v lednu l. p. 1950

Na sládkový motiv

Beršíkov
k čídesátinám

Kdo ví, když sedíš doma nad knihou
a kolem proutne naše metropole,
zda nejde přes lednová tichá pole
tam v Posázaví navečerní tmou
sám básník sládek - rovnou k Tvému
domku:

pak zastav se u každého stromku
a netroufni prouty počítat
jablka, která ještě budeš sklízet,
zžít pro něho jsou všechna odkryta,
a on je vidí pomalounku mizet.

Kde já jich ještě pěkná hromada!
že jednou zmizí všechna? Inu zmizí...
Nikdo brát nechce na hromadě nic,
každému nese vlastní zablada.
Dokud však neukoušnem z posledního,
co nejvíce můžem, přidá se sladká tíha
života, dokud nás tu ještě máš?
Daj, Bože, aby však byl nečervavý
a jenom náš, a vskutku jónom náš,
poslední plod, jýž zvednem jednou
z trávy!

František Hecubín

Přípitek

Vašeho pláče ochutnal jsem
takrát, když ještě nebyl mráz,
Vašeho slova pojedl jsem,
když občas k vínu mezi nás
jste přišel s dýmkou rozžhavenou
jak jiný se svým věrným psem.

Nebylo času - bylo slovo,
a hořel život - zmlíral čas.
Netušil nikdo tehdy ještě,
že mnohý snad už pro olovo
je určen - druhí pro provaz.

Pak léta jsme se neviděli.
To zmlíral život - smíral se čas.
Ouáá pláče se tu přelil.
Svist víchřice a hřeblo koní
jak stromy v sadě česou nás...

Opona temnot na svět padla
a v zemi lež' mnohý z nás.
Kéž jejích smrtí země zueládla!
A jinu zase viděl jsem,
jak s vyplazeným jazykem
letěli s dobrou lízající,
co vystřelit moh' na ně - čas.

Vašeho pláče ochutnal jsem
tentokrát, když ještě nebyl mráz,
z vašeho slova pojedl jsem,
když zase k vínu mezi nás
jste přišel s dýmku rozžhavenou
jak jiný se svým věrným psem.

Jiní jak blázni se tu khalí,
jeu aby mohli doknat čas.
Tý rostl jste - strom pro ovoce,
jím mluvil jste - my naslouchali,
u vašich nohou - slovem zkrocen-
srst ujažil - sám chromý čas!

A dnes o mnohých - darmo ulevit!
Jsou utržiti už? Či žijí dosud?
A přece lítost hoří v nás.
Děle ptáme se. Vsaak pouze Bůh ví,
po jakých zmořkách na nich jezdí
ta jejich doba - jejich čas.

Dnes střeckují tu kolem vás
jak lidé - tak i celí říše.
Ty, co se za den zbortí bledně,
A vy? Sedíte u své čáře
a Vaše dílo hoří klidně
jak Bohem požehnaný čas.

Je Vaše dílo - jas a plamen.
Životem hoří - jeho krví,
Když láska k němu dodá: Amen!
Je naděje v něm - život živý,
naděje - zde na zemi věčná,
naděje - běžec nekonečna,
to jediné, co může v nás
být víc než svět - být dál než čas!

Jak Vaše slzy chutnal jsem
tehdy, když ještě nebyl mráz,
jak Vaše slova jedl jsem,
tak chutnám je zas po letech,
když někdy k vám mezi nás
přijdete s dýmkou rozžhavenou
jak jiný se svým věrným psem.

František Lazecský

Prague 75. ledna l.p. 1950.

Časnost

Panu Albertu Vyskočilovi

Čas rozedraný skrz nasrz
bez podrážek je naše časnost
taxové prohození střevíce
a musí nosit na bosu

V těch přípitkách na poslední soud
tam při prohlídce našich chodidel
na věky rozhodnou
Kdo chodil upřímně
a kdo jin podvá děl

Ladislav Kratochvíl

Někdy to byla Ligeia

Chaptrivým hlasem kamana Allanova
Ukrytí vím zjevvala
Jindy jak paní Macbethová
Krvavě prsty lidské smývala

A jako Angelina silená
Před panem Valdemarem + Berku
Chtěla svou hanbu vyčistit
Svou hanbu proti lži
Proti vškeré lži ukliotňující

Vždycky a právě jím
Tomickovi se všem pořádnému
Chmelenskému s perem klovábrujm
Zamrazilo v morku

Krásá i pravda děsí dobře smýšlející

Byla tak blízko všemu ponižení
Byla tak blízko všemu potřešnění

Milýš byl jí přítel Poe
Čítala s Karlem Galilem
Věděla a znala
Že peníze se vše neprodala

Vědoma ráje a pekla
Náctna naděje i běd
Jen nikdy uprostřed jen nikdy neprostrěd

Věděla a znala
U politického stolu Verlainova sedávala
Jen cívku měřidlu a skalpeli
Vždy naven byl její dům
Protože milovala

Kdo by si políčil ztrátu jí
Eadamo pláče dává se
Ne do slov ale do veršů
Ne do knih ale marnosti

Jakýž mi jde mráz
Věda pokračuje - ona m'
O velikém šťastném tajemství

Ines jako včera dítěti by jí věsti
Gneska zas!
Démoni jež žakovali
Oživaji kolem nás

Ještě jsou však kteří mladenci
Po tom co se nepije a neji
Ještě slouží
Don Anjote Dulcinei

Kam Samir

Alberta Vykořateli

k 60. milníku jeho cesty lidčáctva impresionaci:

Chvilím času, která cestou vede,
nad plamínky máku ohně kutza rozhodí
po řivavých polích do obzoru vstří
světí úžlabinou dvěma sáci vrátí
do řepových květů do věnců písní
skrz slavní tlukot kreví nebes třísní -
přísní spravedlivou múnou tak jak slovo -
zemí vzlykáni lůžko Davidovo
nad mří se se sklíní se ten duka Páči
šat mu vonně zvoní jak sešoupil s bání
temno podhrnul křídlem jiskroplým
tak jak pohne rosa zúsnalým listím
polon plátem vítán polon smavým díkem
že zas zmrtyšovstane se svým Obětíkem

ať se časy stěmí ať se ohněm vzdechem
hrázou zleďovčelá koktajla s vědomem
ať se polní květy v rubáři žhavý změní
ať se nebe svítí polnicemi zpění
ať svou dvanáctera sejde na svůj podíl
odhad cestou listou své poutníky vodil
v život věčný v oheň jasný Jména Páně
kde řádová matka sláskou patí na ně
kde zakřídá šňech chválou sláskovou
sada opíjí se mlsou písni novou
mlčící světy svítí kvědom dvanácteron
kolem hlavy Panny jež hořala věrou
účelabinou lásky naše duše chvátá
přes obzory polí o pont svatovata!
k zemi obrozené, v věčnost mamemí
k naší zemi Otci k sladké Slitovnici

V Uhřetěbově na den sv. Václava 1950

Jan Šourek

ALBERTU VYSKOČILOVI

DOBŘEMU A VZÁCNÉMU ČLOVĚKU
KE DNI JEHO 60. NAROZENIN
DÍKY A POZDRAVENÍ!

*

Myslenka, - řekne přítel, - rozuměj,
má vědycky více konců —
člověk si vybere ten nejprístupnější
a nechápe, že loďky na opačné straně
je upoutána žena ve vězení;
a knízkou ztrne pak, když slyší pláč,
kdykoliv zatáhne.

- A láska? - já se ptal.
A přítel mluvil. - Pro tu, řekne dál,
zde na tom světě podobnosti není.

*

Emanuel Fyuta

bratř Václava

Albertu Vyskočilovi k sedesátinám.

Když jsem ještě dojížděl z Olomouce do Prahy, velmi mi na tom záleželo, abych se co nejdříve setkal s Albertem Vyskočilem. Začal jsem nejednou hled zřítina za mnou do brnovské školy, kde jsem ho obvykle našel mezi těmi nejmenšími. Ale radil jsem si ho vždy než ty, kteří seděli za katedrou. Nímto nás spojovalo dávno přátelství, jež mělo své kořeny ve Florianově starší škole. Zolašské období svých barokních studií, kdy mi

byla oficiální vědou, pokud si jí vůbec po-
stihla, vytýkána nekritičnost, rád jsem si
ověřoval své soudy u takového znalce poesie
a sluhu, jakým byl a je bere sporu Albert Vysko-
čil. Co jsem psal šel spíš instinktem, protože on
dovedl dát plně zdůvodnění a hloubku per-
spektivy. Spřátelství P. Bedřicha Bridela s
Karlem Hynekem Máchem bylo právě Albertem
Vyskočilem ukázáno přehazujícími a převád-
čivými analogiemi. Muž sámému se ozval první
návrh na Mácha při recitaci básně Co říká?
člověk? v brněnském Moravane, kterou tehdy
s jedinečným porozuměním spolu s jinými ukáz-
kami z barokní poesie přednesla paní Nina
Balcarová-Pišková. Ale teď víme, že se to

nyní jsem sijal Albert Vyskočil, nejlepší znalec
Mačly, nabyla pro mne platnosti axiomy. Je
však potěšením pročíst s Albertem Vysko-
čilem cokoli. Nemůžeme tak dávno, co jsme
se takto kochali srovnáním věry a učení
Bratří starších od jesuity Václava Šturma.
Bude tento světlý traktát z roku 1583, posud
aktuální, plný pravdivosti a ryzího pathosu,
klasicke dílo české literatury, posud jen biblio-
grafická věcnost některých knihoven, konečně
zpřístupněn?

Albert Vyskočil je také zručný grafik. Proto
jsem se naň obrátil, aby mi byl nápomocen
při vydání prvního varku Olomoucké bible,
jehož příprava jest jeho dílem. Z jeho rukou

vysla tež sličná vydání Čtyř písní o posled-
ních pécech člověka a Dvořáka z Domu Divočor-
né víteřství v Pourrově edici.

Jednou jsem viděl u té Vyskočilové první
tride obecné na tabuli namalované trouky,
nejaké stěvolky, barevnými křídami tak ná-
zorné a věrné, jen tykadly hýbat. Byl jsem
nadšen. Zdálo se mi prostě nemožné, aby se
ta věc po hodině setřela houbou. „A co bys
s tím dělal?“, zněla odpověď. S podobnou mar-
nostratností jako těmto dětem, rozdával Albert
Vyskočil to nejlepší a nejkrásnější z bohatých
zásob svého ducha v hovorech a nespočetných
jednoduchých, jež jsou pravým laickým apoštolařem.
Ať ho Ptec nebeský dlouho sílí a ať mu žehná!

Dláto a jiskry.

Nad Vyškočilovým Básníkem je těžko odpírat představě, která na čtenáře útočí s takovou jasností a působivostí: Představě umělce sochaře, který trpělivým dlátem vymaňuje z kusu neorchleďné hmoty zákeřnou podobu klevéhosí zjevení. Tu a tam záblesk prudkého blesku do samého srdce kvádru, aby naslouchal špění všech bolestí z nitra vězení, a jiskry, které přitom odpadávají jako krvavé létavice, osvětlují záhadnou cestu jeho dlátu. Tu nakloní své citlivé ucho ke vzdávající skodápně a naslouchá šepotu všech ukrytých nadějí a touhy. Ale nejvíce a nejčastěji jemným pohybením odklínuje nevěstičnou tříšť, opatrně odsekává a zase hladí, dlátem i rukou, vnímaje všemi obočejnými smysly kvetoucí linie nového tvaru.

Nános, kterým byla zavalena postava

báguikova, ještě lélo pečlivě práce Mistra nezagluhoval.
Ale dílo, které spojuje násilně přetržené věky,
vyzývalo k- lélo opatrnosti, křehké a citlivé jako
z nejjemnějšího křišťálu, oděné v panovní nevyglo-
vených tvářích, zdvojených slasích a suových zření.
Báguik byl v- vlastně tv, ale v překvapivém a
ostlivém světle, které na něj vrhlo konečně jeho
kritikové, leskla se jeho postava tak exoticky a
ztrnule, tak trochu jako v panoptiku, byl tv, vy-
šperkovaně klenoty svých metafor, reliéfy obraznosti
a bíhvi činn. Nebyla mu odpírána sláva korunova-
ného báguika, ale bylo mu znevažováno mořná
vise - bezpečné místo zrození. Stále ještě byl
bezramenný, vyppjatým vysoko nad české lesy a
lány, které pod obzorem jeho slávy byly bezpeč-
ně k jeho nohám. Rozmachla gesta duchovního
ganotáře, který obíral svůj svět s přirozeností umělce
a s ostychem trpícího, zastřela zvuk lém, kteří
mu byli duchem vzdáleni. Čekal na tuto vku,
která vyklestila z kouzla nepochopení historie jeho
zrození. Jemně a obořetně, pečlivě a důkladně.
Obnažila kůveny, ssající věchný míry této země,
zuerčila sílu kmene, který se až dosud zdál přistři-
žen podle nejnírnějších rákosků, a voreduvěla

korunu v květu.

Žjiv bašnička Karla Klyuka Mladý
kypce přičiněním této ruky uabyt pro náš své
živé plnosti a síly, vyvariv poudče a obojné jako
květ, který připravovala s mateřskou pečlivostí celá
staletí, aby se naň guesl oheň ducha, který vane
kam chce. Co je však ještě více, otevírala se tu
nová nedoceněná cesta do srdce našeho baroka,
cesta, po níž půjde nepochybně ještě mnoho pouhů-
ků. Jak si tedy upřát, aby jím na tu cestu ještě
dlouho zářily jiskry, střikající pod údery této
šťastné ruky.

Bohumil Pavlok.

Milý příteli,

nechtěl bych býtí pročítán k těm, kteří
a pokorněji raději ve všem jiném než v tom právu, co
dávám a k čemu jsem svědomí.

Děti jsou proto, abych se postavil mezi gratulanty
Vašeho jubilea a mezi ty, kteří by Vám rádi, při
této příležitosti, projevili mi přátelství. Když tak
v myšlence pracuji na to, čím žijete, ze čeho vzniká
a kam míří Vaše práce a co máte před sebou, vidím, že
to není pouhé přátelství, které mně k Vám poutá –
jako tak mnozí – ale i opravdová věrnost za právo,
pravdu a otázkou, která se mně, třebaže ji moje práce
zešla vztálena literatury, knihovny z Vašeho díla a
z Vašich myšlenek ovála.

Je skutečně protivuhodně, jak myslíte, v jednom
oboru umění vytěžovat a to vytěžovat až na dno s
pečlivostí a důvěrou ve smysl a před věcí, oze se

našli jsme a jsme, v blízkých i vzdálených o-
blastech lidské činnosti a jak naproti tomu hlubší
význam pohybu o široké generalizaci a fyzické syntézy.

Uvědomí, v němž se pohybuje je dle směřování s po-
vahou země více rozptýlených (vzdálených dle Chate-
tau) ideí, více, již v zlaté věku praveké zadržel
v době posledních architektury, již je i dobou Ma'cho-
kterou máme oba tak, rádi pro její holistický ráz
proslavujícího křesťanství před křesťanstvím. Od té doby
jme už velmi daleko a ocitli jsme se až na samém
dnu lidstva, jímž je pro umění móda bezvýchodného
slu a vnitřní rovnosti zmitající se hluboko, hlub-
tám, dle libonila rozptýlených pil.

A přeci jistě přeci máme stále volně otevřenou svou
starou a bezpečnou cestu skutečnosti, ne ovšem ta, již
přičítá jinou skutečnosti myslu, ale ta, již se sna-
ží obsáhnouti celou skutečnost lidského podstaty
a poznati h. tomuto cíli všechny lidské možnosti
i myslu i intuice, i rozumu a víry.

Nauč, vytrámím, kteří stále chodíme okolo ti
myšlenských šutlivosti mila by byti tato cesta
tak samogřívou, a přece není.

Je to cesta, na kterou ukazujete celým svým dílem
a kterou jako umíte milujete. Je váš pravou po-
dobou, vera imago, dokonalosti Stvořitelovy a,
třebají si lidského ducha aby se obdivovali z těch
důvodů, přece jim byl to člověk, jenž porušil první
přel a zákon a přiroda byla s ním prouž z ráje
vyhnaná jeho vinou.

Proto máte rád přírodu a všechno v ní, všechno v
té prostotě a skromnosti naší země, kam nás posla-
val puka Boží. Stačí vám bohatě a netoužíte
nikde po slavných krásách z cizích zemí,
třebají se o nich rádi dozvíte cestou umění, již
dovíte daleky a nyní mít přiměřiti v různých
blízkých bytosti, třeba by náležely vztáhlým
místům a různým dobám:

Já jsem všechno toto rád a myslím po dobru.

Já jsem potroušil a nameršoval, své slovesné,
mýšleli jsem se mi přátel s cestou přátel a plus
reality, třebaže jsem mi to vždycky nedal. Vy-
jistě netušíte, že jste mi v tom mnohokrát je-
mohl a že jste mi mnohokrát uchaňal, já-
doha je to cesta a proč je tak dolů, jistě de-

Chci jsem Vám to proto při této příležitosti
řekci a blahopřeji Vám, prosaťi Vám tento
svůj dík jako mateřině sytici.

Váš

Jan Lohol

Kdykoliv, milý příteli Alberte, беру do rukou brněnský „Cyrilometoděj-
ský koncionál“, náš dosavadní nejzdařilejší koncionál, který se bohužel
jenom pro lidskou zlobu i přezemní zanedbanost a hloupost lidí podve-
dených nestal prozatím aspoň i prožijem „Svatovědčným koncioná-
lem“, po každé musím mysliti na Vás a na Jana Blahoslava. Na
Vás, drahý příteli, že jsme se nad tímto dílem, kterému jsme věnovali
tolik nadšení, práce a svých nejlepších sil a schopností, poznali a sblí-
žili a nad ním a s ním prožívali spolu mnohé chvíle svého života,
teple, ale též radostně.

Na Jana Blahoslava nemohu pak nezpomínat, neboť mi tento koncionál
stále více a více připadá jako kna jeho dědictví a odkazu. Bylo mluvo mus-
že tak jasně a jasně v naší osvětě jako Moravem Jan Blahoslav, aby
už ve své době viděli anebo tušili zájmy a nikoli budoucích gene-
rací, které zrodí až po několika stech letech. Nemyslím na tu vnějš-
ní o různých zeměpisech, ani na vnitřní dokonale organizaci koncioná-
lu vycházející za jeho redakce. Neboť to všechno známe už z dřívější-
ka, to všechno je už vlastně slabý odlesk mnohem větší liturgické nádo-
bey starých katolických i kalvárických bohoslužebných knih, především
písmen, gradualů, antifonářů, rekvenčních a jiných podobných,
pokud arci barevnou živost jejich písničného a malířského umě-
ní dovedl nahradit mechanismus mnohých liter a tiskárni černí a
červení. V tom všem bylo jenom dozrívání a následování minulosti
a zkrivení arci další překlady, vzor a polidka pro budoucnost,
ale ne předvádění jejich potřeb a snah.

Vlastní velikost Jana Blahoslava a jeho bytostnost, promikající tem-
noty přístich nenarozených pokolení, spatřují v jeho proslulém „Rej-
stříku“ skladatelů bratrských písní, díla zdánlivě tak jednoduchém
a prostém, a přece geniálním! V jeho předmluvě výlovně mluví ji-
ními důvody, proč sepsal svůj „Rejstřík“, uvádí také, že se tak
stalo „také i pro budoucí (ať přišla-li by kdy jaká) toho potřebu.
Nebot' to někdy může i někomu z potomkův našich jakož vdechnout,
tak i užitečně býti“. A podobně naznačuje tyto úkoly budoucího
hymnologického bádání i v druhé předmluvě. Jak přitom, drahý
příteli, nemyslet na nás. *Hymnorum thesaurus Bohemo-Sloveni-
cus*, z jehož přípravných prací mohl už z části těžit i náš „ly-
ricometodický koncionál“! Je pravda, že nejsem první, kteří uvedli
se jimi jména jejich skladatelů. Tak si už dávno před námi po-
čínali, ovšem ve slově Blahoslava odkazu, vydavatelé Těranov-
ského „*Cithary sanctorum*“, Václav Křelý, Jan Theofil Elmer
a jiní, v novější době pak zejména redaktoré bratrských a evan-
gelických zpěvníků, jímž dal k tomu podnět L. B. Kašpar, a
naš katolíci pak Dobroslav Orel a Karel Eichtel. Ale my jsme
šli dále: srovnávacím textů mohli jsme se najít znění původ-
ní a nejlepší a, pokud možno, uplatnit je v jeho původní podobě.
A nezastírat čtenáři pravdu: nejen odkud byl text vzat, nýbrž
také jak s ním bylo naloženo, zdali byl přijat beze změny anebo
s úpravami a jak promikavými. Mělo-li jsme se ani kritický př-
znat, co nem' v textech a v názvech dokonalé. Víte přece, milý
příteli, že jsme chtěli být ještě upřímnější, ale pro lidskou slabost

a závit a abychom pro své překopnické dílo získávali a nedopzo-
vali slachoty, neboť ani vím nemáme nikdy pravdu, někdy kri-
tické sondy jsme potlačili. I tato kritičnost a upřímnost je dě-
dictví po Janu Blahoslavovi, který nejednou v mém „Rejstříku“ ne-
milosrdně porazoval skladatele písní a jejich výtvozy. A konečně
předělali jsme po něm i tu věčnou nespokojenost se sebou samý-
mi, máme po nových vřínkách na cestě k Bohu. Jště „Gymlome-
todický kancionál“ neopustil tiskárnu a knihárnu dílnu, a
už jsme promýšleli na nové dílo, jště dokonabit, dachem i
formou. Káž se tohoto nového kancionálu, až přijdou vichřice
Božího hněvu, myní nad naším národem a nad světem rozpos-
taní, kancionálu, dejž Bůh, už pro alon naši volnou vlast
sjednoceního, ve zdání, drabý přáteli, obra dojíjeme!

Jm. Jkanka.

Při šedesátce Alberta Vyskočila vzpomínám vděčně na jeho oddanou a vytrvalou spolupráci při sestavování Cyrilomelodějského kancionálu. Shodli jsme se na zásadě, že náš kancionál přinese staré písně v jejich původním znění, poněvadž pozdější úpravy seřezaly jejich krásu, jež spočívala v jadrné prostotě, dogmatické hloubce a zbožné vroucnosti. Bylo ovšem třeba opravit staré písně v případech, kde slovo nebo rčení se dnešnímu členáři zademnilo, význam se uchýlil nebo se stal dnešku nesrozumitelný. Bylo však třeba provést tyto korektury pietně, aby nebyla porušena stavba písní. Byla to práce velká o odpovědná, na níž pro krátkou lhůtu nestačil jednotlivec. Ujali se jí odborníci Obecné jednoty Cyrilské Albert Vyskočil a Antonín Škarka a naši básníci Jan Zahradníček a Jan Dokulil.

Mistr Vyskočil revidoval staré písně s láskou a porozuměním. Zde se uplatnilo jeho studium české barokní slovesné tvorby. O některé písně, když jsme je přečetli, se nám zdálo, že by bylo možno je mít jen za cenu přepracování, což by bylo proti původní zásadě. Ale mistr

Vyskočil byl jiného nároku: „Budu nad tím dumat.“ Brzy jsme měli na stole typický rukopis. Četli jsme dykhlivě a srdce se zaradovalo nad spanilou písni. A jak nepatrnými korekturami to mistr dokázal!

Ležší práce byla s novějšími písněmi, které silně pokulhávaly za písněmi starými. Za mnohé však nebylo náhrady, u jiných byl cenný nápěv a proto bylo nutno převést je do kancionálu. Co jsem se s nimi našeho mistra namořil! Předkládal jsem píseň za písní a milý mistr napjal všechny síly, abychom je mohli bez studu zařadit. Stačí srovnat některé původní texty novějších písní s textem v Cyrilometodějském kancionálu, abychom se přesvědčili, jaká práce zde byla vykonána. Mistr Vyskočil srovnával nové písně se starými a ukazoval, jak chabé jsou texty nových písní a jak chudý je slovník jejich autorů. Při klopotné a únavné revizi nových písní sáhl často po Šteyerovi, aby se, jak říkal, ověřil. O několika písních prohlásil: „S tím se nedá nic dělat!“ Mnoho uvažoval a dumal, než dospěl k lakovému výsledku.

Upravené texty byly přehliženy a komise žádala u některých ještě další úpravy. Někde bylo třeba korektur, aby text byl dogmaticky přesnější. Takové opravy byly nejobtížnější. Mistr tedy pracoval znovu. Velmi jsem si vážil toho, že uznal a ocenil každý dobrý

navin, aby mluvil s intenzivním tempem, které jsme nasadili, a těželo mu na srdci, aby kancionál byl brzo hotov. Že se to podařilo, na tom má náš mistr své podíl. Pro práci, kterou zde vykonal, nacházím vysvětlení v jeho opravdové vřelém vztahu k české duchovní práci. A nesmíme zapomenouti na jeho upřímné úsilí, aby bylo dosaženo sjednocení duchovního zpěvu mezi Prahou a Brnem. Žálek o to nemůžeme mu historie zapomenout! Prosím ho, aby stál na stráži té jednoty, až dojde k vydání kancionálu pro pražskou arcidiecézi. Nemůžeme přece nechat padnout to, co jsme v tak bradské shodě budovali!

Mistr Vyskočil se staral také o to, aby nám, na nichž s takovou láskou pracoval, vyšly v důstojném rouše. Uplatnil zde své grafické zkušenosti. Grafická a technická úprava kancionálu je jeho dílo. Jen zasvěcení vědí, kolik to bylo hodin a zkoušek, jichž výsledkem je libezná knížka s titulem: *Cyriometodějský kancionál*.

Jsem šťasten, že mi bylo dopřáno při kancionálové práci poznat tak zblízka našeho jubilanta a nahlédnout do techniky jeho práce. Poznal jsem v něm zdatného odborníka, věrného a vytrvalého spolupracovníka a, co nad to jest, vřadného člověka. Žež nám ho Pán Bůh dlouhá léta zachová!

V Olešnici na Mor. 10/1 1950.

Teopold Penáček

Milý Mistře,

až budou zpívat malí i velcí, ze všech
tříd, z celé země každy neděle i všední
den všemi připravené texty písní, až se
jimi budou modlit a učit a těšit svou
řec i vkus, poznať se, že tato vaše práce
byla nejdůležitější a že celé předcházející
díl bylo k ní přípravou a hlubokým stu-
diem.

Jak se prokaly noci temnosti, když
jste začal s první dávkou písní! Co nás
koukalo, nerozumění a špatně zaměře-
né dobré vůle, aby práci hatily a kazily.
(Mezi náš taky padl stín, že?)

Tě ještě práci:

ABYSTE TUTO SVOU VELIKOU SETBK
UVIDĚL SE ZAZELENOT ŠIROCE A MOCNĚ
PO CELE' MILE' VLASTI.

17/I. 1950

Miroslav Venhoda

Contemplata aliis tradere

To je heslo dominikánské
dále podávati profite a prorokování. A to
je též způsob práce Alberta Vyskočila.

Prostí celou svou bytost s věcním a řízným
Katolické Církve. Věctno v něm a z něho
vyluví se takto blýžkost, z této tajemné souso-
dosti a proto i plnosti.

Mnozí nazývají Alberta Vyskočila podmání-
vým řečníkem, konferenciérem. Ale, nik-
do, žádný řečník není dle toho podmání-
vým - li sám plně nejprve podmáněn
tím, co přednese a není-li pravé a přímé
vše to, čím se chce podmániti a vše pod-
mání dle toho.

To vidíme u mnohých řečníků, kteří pl-
ní nejhorší věci, protož svým řeční-
kým vzklašen, aby shověli jeho to, kter-
ýmž nechtě nikdy pokračovat. A když, když
věrnosti spíše utrpěti než zapřít.

Albert Vyskočil ale podmání dle svého
a hlavní náhledu toho, jak jím pokračoval

před deseti a více lety. Dnes stojí i cho-
trve. A ještě šlivěji, protože čím dále pro-
středem Ropč mardy tím více s ními strážíme
více nás narycují a více z nás vyasují.

Živě přiváděním a dohonem odbornost
trhovat mladé, poslušace bystrozrady na
výživě děborůch, hřdůch a kurech. Byl jich
nejméně několik magnetů. Mladí u něho vi-
dět jeho prsou křepkují Ropč marda člověka
jeho žití, jestliže se jí čbřě oděgale a oddá
ce vyhledy.

To je apologie prave, protože živa, nharujíci
bohatství, silu a krásu přelenského mardy. To
bylo větlem a eshichou pro mnoho mladé.
Vím o více lidích, kterým tak živa a žití a
bohaté jistota a krása ukázala pravý směr
pro celý život.

Proto si přeji, abych Albertu žkočil, aby
jím Bůh dal ještě mnoho let a přiležitost,
aby mohl zapalovat druhé čím sém
hořít, obdarovat živa čím sém ovlivněti.

J. J. Kestl. Bratři D.
Gomone

Bratremu Albertu Vykočilovi
líbečků do památníku.

Sešel jsem se s Vámi koncem minulého roku
dvakrát: náhodou v kavárně, když jste se přijel podívat
do Olomouce a měli jsme právě chvilku času posedět
společně u stolečku; po druhé, když jsem sestavoval průhled
jubilejní literatury o Jungmannovi a tu jsem se mohl
zablouhat nad Vašim výsokým příspěvkem jungmannov-
ským do Vyšehradu, maje za popadlých řádků nejvýznamnějších
příspěvků publikací.

Z obou setkání měl jsem být výhledový ohled, zrušil
jsem se sklonit před Vašim významným dílem v řízení
Boží. Vaše spoléhání na štěstí nebeské je proudivadlné, obto
a že je pro Vás jasně rozlišeno, rovněž prostě, kterými se
připravuje všestranně dobře, jsou přátelské a neklamné. U Jung-
manna na př. vidíte věci zcela prosté: na jedné straně
svícenský kruh, rozprávaní příklady žirot a nároky, na druhé
straně lid, uchováující staré zobrazení tradice. Měl jste vždy
rad věci hluboce organické, posvěcení milostí přirozenosti,
a národ je pro Vás jeden z nich.

Nemohu zapírat, že se se mně něco vypráví již přibližně
vaši cestou, cestou vaši bezohradně důvěry a vložení.
Snad tu mohu citovat několik mých závažných, které mi
napadly:

Tvé srdce bylo v ohni tomu jak migrační plán
tvé srdce vypráví jak nepoddajný satan

Tvé srdce z ohně toho vyjde jako dobrý ruk...

Pro, chybí mi vaše poselství, chce se mi říci na vlastní oči.
Chce se mi říci kousek toho všeho mikromikro hospodářství, či
jak říkají manželka, mikrohospodářství.

Nemohu se dobře smířit s tímto vztahem minulosti.
Chci tam mít vše prokustní, složitější chemii děje.
Já jsem dobře článek román s heslem v níže: "člověk
a dělník. První" tímto byl již vše dělníkem na button,
či jinak řečeno, starat se jen o svou dělníkem robotu
a počkat, co mi bude přidáno nebo ubráno. Nicméně byl,
aby se mi vše skutečnosti rovnalo přibližně by z ruky,
tímto bych měl ostřílen, tímto bych měl přisti přeměnu. Tímto
mít hned všechno oláno, minimálně bych měl být
holýma rukama.

Priņī Vām ir mūsu Vasi lielākam bezpēcīnī a mēģlōbī, ū
tū pūchāzīem Vām gratulānt jappēm pūstāchīm, fūchēm
pūlēmichīm. Pūstē hoolmē pūchānt a nēdāvjēte pūchōchē a
/us.

Ugriņmē Vās

V Olmānē 17. bēdē 1950.

Olbīchē kralik

Ze všech našich setkání budu asi nejdříve zpozno-
vat na oněch několik hodin letátního letu, v nichž
jme se spolu potulovali trčícími kavičkami,
Někdy jsme se už zamýšleli nad tím, jako
jme se mimoděk, nechtěně a neuvědomile a ro-
ziblížili. Náš čas vadil naše myšlenky nohody,
etna nám byla ohemna vlastně cizí, řádný z nás
si sem nepřinesl nic z profesionalismu, který
by nás opanoval a narušil, a jasně a il-
luminativně druhého a přes nás by domy,
reliefy a glazury maleb měly no společnou
základnu, aleu bychom byli někdy an těžko
definovali (nad nás ani nenapadlo no ni
myslet), ale no už nám bylo neuvědomě dobře
(mne aspoň tak dobře, jako uatobdy). Teprve
pоздji, když jsem se do zpozování no ony
hodiny uschloval jako do bezpečné jantny
níce realiton pláče Jeremiašova, obtížně
a těžce jsem se domáhal podat ty ony základy.
A, jak už to býci, těžko poznatelné a defino-
vatelné stary umilují tak dlouho neuvědomě
analize, až se jeni jako něc jama a domo-
gizma, při nohém dohyku a intenci, nebo
s dilem cizí intenci, a hōmickými slovy,

melo ničím podobným. A tak jevi sa ono
 dlhého hľadania "proč" ujasniť. Teraz dnes,
 deň, jevi sa prístup do hymnu Epifanie
 a nazvať v ňom no novú našu žienu
 a dľa, i nášho starého majiteľa a nášho
 kuzla, slúžiť mu do nových krás slov:
 "Lumen peperunt lumine". Vždyť čo je
 vlastne dľa celý náš život, než je je
 hľadanie veľkosti i malosti "lumina", žienu
 ľudského ducha, svedectví o zosklopení,
 ale žienu a žienu sa no novú deň
 niki svetit, žiť a osvetľovať slovom,
 žienu, lumen, harmoniu, svetlo a slnko.
 Co žienu je vlastne dľa, než je je
 nízakosť, jačo táto "lumina", maji-li
 byť spásni pochopenia, nemaji-li žiť
 svoj vlastný život, musí byť vidieť
 že jačo žienu n cest, vedieť a
 "Lumen", uterá sa veľkou silou
 vjevu trojnotného "Deo gratias".
 A žienu je žiť tieto cesty nízakosť
 vidieť tak dobre, musí je a vše

mimoděť nita' hmot i' žine'. heřte mi,
že i' edyž kaim voličin za mvohe', nejše
jeim voličen kaň secesalee, že nme vlastno
mimoděť přinutila, alych žito mavohe,
dšine moab žie tšecim a povučlomei sle-
dovanon, ni mveclomei.

Reglobte se, natos, Alberto Kynloctile,
zē bairi dūes zā ni detrepi.

Joseph Myshine

Věřím, a milý pane profesor,

je pro mě to, že jsem byl šťastně oslavěn a pozdraven
vám jubileum jeho výročí, - že jeho zvěčnění, který přišel
do osvětlujícího a bláhového světla s tím, co je, čím dříve,
tím více vlastně nejdříve, postavením se nutnou shromážděním
omezení svého zobrazení na své své méno zjednotí.

Vzpomínám tedy s vděčností, jak jste se mně přátelsky
vstal v svých duchovních - jako první a takto kterýmžto
místu, kterým jsem nabízel své síly, a od svého jsem měl
důležitější předsedání, osobněji jsem. A vzpomínám s nepochybností
si s vděčností na ten čas, kdy jsem nepřítomný, abychom jistě vyjádřili
nejist. Než takto k tomu, "Přítomnost" a takto "Právní" a cest -
jejichž pro mě je oběma sítí a mnohdy v budoucnu vyjde
cože. Jistě tak můžeme konstatovat, "Orientace", - naš
okružním, Dvojnásobem a Časovým a j. - vzpomínám na
vás s vděčností - a to se mě mluví nepostýhá se k tomu
dostí sítí - a s vděčností mimořádnou, neboť každá
kniha je dnes pro nás káseň nadje.

Děkuji vám za to všechno a se svou kým sítí
dávám a naději do budoucna.

Přítom

Jiří L. Berman

V Praze, 8. srpna 1950.

Bratry' pane Vyškové,

co já, ubohý' žurnalista a nařadatelů' po-
skok, mezi takika celebritami a jistě k tomu
"u příležitosti" tak vznesene, jako je vaše sed-
sátka? Když jsem si to všechno ve spíchu pře-
četl, co si píši o Váš tiskaj', jež si Váš tiskaj'
a jak Váš mají rádi, já Vám - a to je na tak-
ového prostého drobného žurnalista co mět - opo-
vdu říkat s tváří něman a vůbec nemá,
co k tomu být i jen malého dodat. Pane
Vyškové, vždyť Vy se musíte jistě dostatečně do
učebnic kráso- a uměnovědy pro školy II.
a III. stupně a klma na Váš budou sakra vet
jako na starýho Jungmanna nebo Jalachyho
nebo Bohda i T. G. Uvazky! Pane Vyškové,
tobte jistě jim rovně dělat!

Ale já k těm chvilovým práce jen
něco podotknu, aspoň takovou reportáž. To
jsem tuhle seděl v jednom z našich kumbr-
tů našeho, vyčhradského kolumbaria se svým
líhovinám nepřitelem č. 1. Ph Dr. Bedřichem
Přáčkem Esq. etc. etc. etc (viz Poctu k pade-
sátinám právě jmenovaného), čerpaje z jeho
fuku duchovního, když v tom vejde do k'že,
špeluňky (an se tam už sotva vejde) můj li-

hlavní nepřítel č. 2. p. vládní Ladislav
Kučař, a aniž do kafe křesťanské poždruem
hned začne k přitomnému pte B. F. prověřet
něč, Else se mohla vykat jen mne, protože
čtordeho už v tom kutlochu nebylo: "Člověče,
když ty věděl, jaký je tenhle chlap lejdák!"
Naděj vyskočil mně hlavním nepřítel č. 1., jako
by ho šel mně nehožítě tatunek řídlem přehl:
"Člověče, to ty nevíš, jaký je ten chlap lejdák!"
Ja šel u toho celkem pokichu, kdeprč, Vašku, s.
přijal na bed, ale protože ti říd beru naučím
z něč lidi mondych, myslím jsem ti ax to:
"Pánové, kdyžte už oba dohromady věděli,
jaký ja' v'm, že jsem lejdák!" Čim' chci říci
asi tolik, když teď proatím vtechn, že vygádn
k Vaš' šedesátce: je to krásné, že to všichni oí-
me, jaký je ten naš pan Vyškovic pašák, ale
dost možná, dost možná, že jen on sám a
pán Bůh ví, jaký on je doopravdy pašák.

Drahý pane Vyškovic,

když jsme letos na jaře v těch
surových měsících n'j' čekali, že nám
to naše vyšehrdské kolumbarium spídně
na hlavu a vy jste náš seutem chodit do
těch našich kukam' potěšout, často jste
mně, jak jste tak vykládal o staré přize,
připomínal mého tatínka - ř've jsem ho
viděl před sebou, jak jsem s ním seděl
jako kluk u nás na zápravi a on mi po-

viděl "o ty' velký' vojny". Byl jsem zrovna
včera u nás doma a že jsem měl před
sebou tu nesniz projevů Vašim majetku
vdečnost za to, že jste mi slovem i písmem
pomohl pokusit se básnický převrat, co
šlo básnický napisať, myslil jsem na
vás na ota - na postěho neukončeného
seve a na vás, který' přijde do čítenek
- a jakti jste mi oba splyvali v představě.
Vzpomínal jsem si, že jsem vlastně nikdy
v životě nečetl tatluhovi, že ho mám
rád. Hovem Vám to spěchám říci, i když
mim, že s us to slo dost času, třeba
ať Vám bude devadesát, a i když mím,
že si za to nic nekoupíte ani na lístky,
ani na volném trhu. Ale at' až to
mám jednou s krku.

Váš Jehla

16. ledna 1950

Drahý Alberte,

ponožím tohoto pěkného,
sborníkového papíru, abych Tě pozdravil
co sedesátníka. Při takovém mohutném
jubileu - jehož mohutnost je jen zvyšována
na tím, že padlo do skutečného ju-
bilymního leta - musí se také mohutně
zapomínat. A tak se vracím až k
těm správným dnům v roce 1932, kdy
jsi přednášel, pamatuješ-li se ještě,
učitelům na Kopečku o Šaldovi
a když jsme k po prvé dostali trochu
blíže k sobě. Bylo skutečným občerstve-
ním polouchat, jak jsi vysvětloval
tehdy tak oblíbený mythus o Šal-
dově „vidcovství“ a jiné menší
mythy - ale jistě lepší byla potom
ta soukromá beseda o Telon a s Fryn-
ton, která byla ukázkou a úvodem
k mnoha dalším besedám stejné

~~znam~~ znamenitým, byť jednokanným, pro-
tože já jsem se od počátku při nich dle
vždy dlužníkem. Je tomu už osmnáct let,
a je to stále stejně jednoduchý případ
proteho dluha, drabý' Alberte, když na
jedné straně jsou všechny položky MA' DA-
ti a na druhé všechny položky DAL.

Toto je jistě vhodná chvíle, aby člověk
přiznal svůj tajný dluh, což tímto činím.
Nemohu však cítit ani lítost nad tím,
že můj dluh tak utvářele vzrůstá - narůst!
Víme, že v přátelství je vždycky větší radost
z dluhu než z dědictví, daru, výhry, peněz
a jiných vymožенок omezené spravedlnosti.
Nechtě tedy má můj dluh jistě dlouhou
chvilu k nerušenému růstu!

28. XV. 49.

Dimithrios Vostokos

Kotoušek
Hlavní Sínice

Milý Alberte!

Mezník 60 let. Ukazatel životní cesty. Pohledněš-li zpět, vidíš, že ta Joze cesta byla dobrá. Nežil jsi, drahý příteli, nadarmo. Hlavně Bohem svěcenou jsi dobře opatroval, rozmnožoval. Oheň Tvého bystrého ducha vnášel jsi tam, kde bylo třeba, aby se láska pro Něho rozkohala. Žleto svého ušlechtilého srdce pletl jsi do tolika květináčů skvořetů. A svým přátelům jsi štědře dovolil nahlédnouti do pohlednice myšlenkového bohatství. Proto Ti bylo dopřáno dopřít k osazení.

Přeji Ti z upřímného srdce, drahý Alberte, abys ještě dlouhá léta tu pobyl mohl radostně pracovat v premiře klidu pro potěchu svou a nás všech, kteří Te hluboce ctíme -

Upřímný stisk ruky a políbení od Tvého Václava Sínice

Albert Vyskočil, učitel.

Sborník k šedesátinám mého otce, Alberta Vyskočila, pěkně svázaný jeho bratrem Josefem, přinesli jeho přátelé na rodinnou a přátelskou oslavu. Bylo to jedno z posledních setkání těch, kteří během padesátého roku byli nozeznámi. Většina z nich byla obžalována pro různé „zločiny proti státu“, odsouzena, uvězněna. Někteří z nich se již nevrátili. Mezi nimi byl Dr. Rudolf Voríšek.

Albert Vyskočil byl ve své šedesátce na vrcholu své literární činnosti, pln síly a nadějí. 1947 vyšla nakladem „Brněnské tiskárny“ kniha kritických studií „Znamení u cest.“ Jeho poslední studie „Dvoji svár duše s tělem“ napsané v letech 1948-58 dosud zůstávají v rukopisu. Jako externí redaktor Vyšehrada redigoval v nakladatelství „Universum“ filosofickou knihovnu „Orientace“, kde v r. 1947 vyšly Čadajevovy „Filosofické listy“ přeložené Jos. Vařicou, 1948 pak v překladu Josefa Floriana od Ernesta Hella „Řečnický, Německo a ateismus XIX. stol.“ Téhož roku od Dorothy L. Sayersové „Věra nebo chaos?“ v překladu Vladimíra Hořejšího... Tato edice byla jeho radostí a láskou.

V padesátém roce byl z české literatury vyřazen a nadobro umlčen. Nastalo pronásledování, nemoce

a soužení všeho druhu. Nejmladší syn Pavel byl v rámci likvidace pražské bohoslovecké fakulty internován ve vojenském táboře, odkud se vrátil jako invalida s dvěma srdečními vadami. Tak probíhala léta mezi rokem 1950 až 1960, kdy se Albert Vyskočil dožil sedmdesáti let. Zbylí přátelé mu opět poslali zborník. Přišla si však proti policii. Zbylo jen několik gratulačních dopisů.

Již v r. 1948 se jeho žena Emilie roznemohla bolestnou chorobou, již 26. V. 1962 podlehla. Krátce po oslavení své sedmdesátky se v únoru Albert Vyskočil těžce roznemohel a pak se přidávala nemoc za nemocí. — 4. XII. 1966 v neděli v půl desáté večer v motolské nemocnici po bolestivém smrtelném zápasu otevřel své překrásné modré oči, zadíval se upřeně jakoby do dálky. Klečela jsem u jeho postele a modlila se „Zdravas.“ Při slovech: „Pros za nás křesné nyní i v hodinu smrti naší. Amen,“ svět v jeho očích začal pohasínat. Zavolala jsem oba bratry Petra i Pavla a pomodlili jsme se u jeho lože ruženec. To odpoledne přišel jeho bratr Josef s několika přáteli, pan prof. Vašica usedl u lůžka a tiskl mu ruku na rozloučenou. Dr. Šebor mu udělil apoštolské požehnání a podal sv. přijímání. — 8. XII. jsme ho pochováli na Olšanském hřbitově. O jeho literární činnosti se nikdo neodvážil mluvit. Dr. Šebor však řekl: „jeho literární práce nemám. Vím, že byl pokorný.“ Jednou si tatínek postěžoval mamince, že promarnil život a plakal.

Maminka ho těšila a pak ho vyzvala, aby se šel trochu projít. Venku bylo chladno, ale příjemně. Za medlouhou chvíli se tatínek vrátil opět se slzami v očích, ale tentokrát to byly slzy radosti. Na své procházce nedošel daleko a potkal jednoho svého bývalého žáčka z obecné školy, který se k němu velmi radostně hlásil: „Pane učiteli, to jsem rád, že vás vidím vy jste byl náš učitel a měl jste nás rád!“

Když jsem se v červnu 1937 chystala k maturitě, vzal mě tatínek na procházku. Šli jsme na hrad a na Klášrov. Hovořil se mnou o české literární tradici, o evropském středověkém myšlení, které bylo jednotné, protože bylo katolické. O renesanci, jež opustila gotiku a začla vyhrabávat to co bylo z antiky pravem zasuto a tak infikovala mortelným jedem pohanství živého ducha Evropy a zasedla do evropských národů zmatky, které právě v naší době vrcholí.

Pak mluvil o škole a o dětech. Nejkrásnější učitelská práce je na obecné škole. Tam je nepřetržitý materiál – pak zase až na universitě – střední škola je dřina. Děti především chtějí, abys je měla ráda, abys je bavila. Budeš-li se ty nudit, začnou tě zlobit. Dají Ti víc než ty jim, oni si tě už vychovají. Jsou jako houba, dají z tebe bytosti ne to co jim říkáš, ale to co jsi.

Vr. 1942 jsem krátce hospitovala v tatínkově třídě.

Byla to první třída. Na konci toho školního roku odcházel tatínek do penze.

Sotva tatínek vstoupil do třídy, usmál se na děti. Byl to pohled plný dobrotivosti a vřidnosti. Hovořil-li at s jedním dítětem, nebo s celou třídou - často si je mírně dobíral - skončilo to rozradostněním, nebo smíchem. Děti říkaly: „My máme takového legračního pana učitele; my se nic neučíme, my se jen pořád smějeme.“ V té třídě, kde jsem hospitovala, byla jedna dívka mentálně opožděná. Když byla vyvolána, aby něco četla, přečetla první slabiku a ostatní si vymyslela, tak že se celá třída smála a ona ve své prostomyslnosti též. Tatínek o ní říkal, že čte globálně. (Když svého času bylo nařízeno touto metodou učit děti číst, vysmál se tomu s tím, že my máme fonetický pravopis a co je třeba učit v anglických školách, se do české školy nehodí). Když Maria nemohla klidně sedět v lavici, posadil ji pan učitel na velkou lakovanou bednu u stupínku. Čtila se být významována a vítězoslavně přehlížela třídu. Některé děti přišly do školy bez snídaně a pak si bádlivě uštipovaly ze své svačinky. Pan učitel je vybídl, jen ať se najedí, ale ať dávají pozor.

Jediná učebnice byl „Slabikař“, kterou pořádky vystřídal už méně šťastná „Poupata“. Početnice ani počítadla tatínek neužíval. Děti se učily počítat na prstech - což je vlastně základ dekadické soustavy. Když bylo třeba přejít k další desítce, strčila se předchozí desítka

do kapsy" a pokračovalo se. Tak se sčítalo, odčítalo, násobilo, dělilo a aniž by se něco široce vykládalo, obzámily se děti se zlomky. Tatišek říkal, že v první třídě se člověk toho tolik naučí, jako už v žádné další třídě obecné školy. Po každé půlhodině byla malá přestávka. Děti si sedly na lavice a zacvičily si, podle možnosti při otevřeném okně, rozpínaly si, pan učitel jim vyprávěl malý, humorný příběh a pokračovalo se v učení. Pak se vyprávělo o různých situacích, při čemž pan učitel kreslil barevnými křídami na tabuli potřebné ilustrace a teď se vyptával děti. Na to kladl důraz jako na hlavní úkol první třídy, aby se děti naučily samostatně vyjadřovat, protože většina z nich to nedovedla. Když si s panem učitelem povyprávěly, dostalo každé dítě po papíru, vyndaly se barevné tužky a kreslilo se jak každý uměl buď podle tabule, nebo podle vyprávění. Pan učitel při tom hrál na harmoniku, nebo na housle.

Při procítání jeho zápisků, našla jsem některé o škole: "Dítě u tabule: veškeron jeho obraz vyplňuje jediné místo, kam v neodvážných nejistotách, neovládanou rukou, která zdá se, že víc je vedena svou zvlí, maluje velká písmena, která před ním rostou skoro mimovolně jako obludy potácivé na tenkých netvorných nožkách. A řekneš-li mu pak za zadý své, dobře - jako bys je vytrhl z nebezpečí, jako bys zkameněl

inu rovnou figuru písmene, která je tvým přesvěd-
čením rázem dosti pevná, má svůj hledaný význam
a působí zprvu zděšenému toulci teď jistě radost a
činící uspokojivé blaho. Tak roste odvaha."

V říjnu 1911 si zapisuje: Proč se asi úřady nikdy
neškodnou, že jsem nepřitelem pozitivních vědomostí.
To náleží učitelům a má jich mít obzvláště mnoho.
Ale děti nemají žít z toho co on má, nýbrž z toho,
že je má. Důvtipu a cesty k vlastnímu rozumu.
V tom je jedině smysl. Nedělat z člověka co má
být, to je práce do prázdna, ale dopomoci mu
k tomu udělat z něho co už je. Tu přestanou vše-
cky osvědčené metody a začíná výchova. Úkolem
není dítě formovat určitým předpokládáním smě-
rem, ale poznat co je v dítěti a to v něm posílit
a vyvinout. Jinak je škola násilí na násilí,
křivda roste z křivdy a dětský pláč. A buď si svo-
bodu jako Bůh, tvá bolest nadále nesvoboda,
neboť zde jsou lidské duše pohromadě."

Po vánočních už uměly děti číst a tak si pří-
nesly Karafiátovy "Broučky", čtlo se a děti vypravovaly.
Když protektorátní vláda nařídila v první třídě po-
vinnou výuku němčiny, odešel tatínek do invalidního
důchodu.

Ještě se vrátím do tatínkovy třídy. V roce 1926
učil tatínek ve Střešovicích na obecné škole. Měl čtortou

trádu a vyřádal si mě z břevnovské školy do vlastní třídy. Každého rána jsme spolu vyšli z příčné Liborově ulice do břevnovského údolí, kde protékal potok Baunice a tvořil rybníky v klášterních i bývalých klášterních zahradách. Došli jsme na Panenskou, kde bývala zahrada svatojiřských panen. Podél zbytku její západní zdi jsme se vyšplhali příkrou cestou na náměstí, kde stojí posud kostel sv. Norberta a proti němu škola, tam tatínek učil. V této škole jsem prožila dva nejšťastnější školní roky svého života. Ve třídě nás bylo dvacetpět dětí z roku 1917, kdy byl v Praze hlad. Děti se téměř nerodily, a mnohé zemřely v útlém věku. Byla jsme jediná kodukační třída. Mezi námi bylo několik repetentů. Tatínek je učil od třetí třídy a nenechával je propadat. Byly to děti z bídných sociálních poměrů. Tatínek využil každé příležitosti, aby je pochválil a povzbudil. Pak bylo ve třídě několik dětí ze zámožných rodin a několik z nižších středních vrstev.

Učebnice jsme měli dvě: čítanku a počtenici. Ty se půjčovaly všem dětem bez výjimky. Rovněž drobné školní potřeby dostávaly všechny děti od pana učitele zdarma na požádání. O to pečovala místní školní rada. Mluvnici jsme nepotřebovali. Tatínek ji učil svou metodou. Mluvnická pravidla nám v mysl

teměř vtiskoval do paměti a představil nám český jazyk v hláskosloví, tvarosloví i v skladbě jako živý orgán, skrze nějž se projevuje lidská duše a duše národa. Proto nám také četl při "občanské nauce" ukázky z evropské literatury: řecké báje, vyprávění Shakespearových dramát, Stevensonův "Žlutý ostrov", Defoeova Robinsona ve svém překladu, básně Čechov, "Ve stínu lípy", Broučciady, básně Nerudovy, Sládkovy, Erbenovy, Čelakovského. Při vyprávění zábavných knížek na některé upozorňoval. Vypravoval nám poutavé příběhy z českých dějin. Čítával nám z Brémova, Života zvířat.

Na častých vycházkách tehdy nezastavěného půvabného a ještě venkovského okolí Prahy nás učil znát přírodu: horniny, kameny, geologické doby naší země, zkameněliny zvířat, lastur, hlavonožců, trilobitů. Byli jsme na vycházce na Barandově, v Prokopském údolí, v Šárce, na Okoří. Na výletě na Kokoríně, na Karlštejně. Učil nás znát květiny, brouky, motýly, housenky, ryby, čolky a salamandry a j. Zavedl nás do Národního musea.

Narodiv se jako městské dítě v Praze na Vinohradech, kde tehdy dožívala překrásná zahrada Kanálská. Vzpomíná na ni ve svém zápisníku 5. VIII. 1931.

Zahrada Kanálská.

Kdybych byl básníkem,
překrásnou básni
bych oslavil ráj svého dětství,
ztracenou zahradu Kanálskou:
flétnové nápěvy kosů
v bezvětví pašin mezi houštinami
svatojánských berů rozkvetlých
hluboký stín pod klenbou kaštanů
vysoko vlající trávu
jaka už nevyrostla nikde a nikdy,
kluchavek zelenou vůni,
která mne blažila nejvíc.

Hluboký výklenek studánky s čistou vodou
proměnil bych v kouzelná slova,
v kterých by zapomněl kdo by je četl
na bolest, na smrt a na všechnu životu tíhu
oči má mladosti první
na svět by pohlédle
a spatřil, že je krásný.

Jeden z nejkrásnějších předmětů bylo kreslení.
Učil nás jak se dívat na předmět, který kreslíme,
jak zacházet s barvami. Když vysvětlil vše potřebné,
sedl k harmoniu a přehrával preludia ze skladeb
Mozartových, nebo úryvky z Beethovenova Fidelia.

Po chvíli prošel lavicemi, zastavil se kde bylo třeba, poradil, vysvětlil, pomohl. Nikdy se neovymíval menadním dětem. Učil nás rýt do linolea, vyrábět papíry-škrabáky s různými vzory.

Při zpěvu jsme stáli pod stupínkem, z něhož náš pan učitel dirigoval. Zpívali jsme české, slovenské, ruské a ukrajinské písně. Nejprůvabnější byla „Oj priadu, priadu, spatničky choču, položu ja holý vonku na biluju postylniku, može ja zasnu.“ Pak následovaly ještě tři sloky a nakonec Mařenka Šťastná rozpívala první sloku solo.

Před vánoci byla velká mikulášská besídka. Provazovala se v sokolovně (byla to bývalá kaple strahovského dvora zasvěcená Panně Marii andělské). Hrál se divadlo, každá třída předvedla svou produkci a naše třída zpívala. Pak byly všechny děti bez rozdílu pohostěny kakaem a nejruznějšími dobrotami, které napekly maminky s Ořechovky. Chudší děti byly jednotlivě zvdny do zborovny a každé dostalo ošacení které zase poslaly maminky hlavně s Ořechovky a pytel dobrot.

Pomámka ze zápisníku A. V. v r. 1915, Pakli je vychovatelství umění, pak marná je vědomost všem nezrozeným, zbytečná je jim literatura. Genius poučí jen genia. Vše je osobnost. Genius je bezpečnost, s kterou je vedeno veškeré citové a rozumové dění ducha

Bohem osvíceného."

Kdosi se tatínka ptal, čím by chtěl být, kdyby se znovu narodil. Otec odpověděl: „Učitelem na obecné škole."

Eva Marie Vyskočilová.

Obsah

- Josef Wagner,
sochař * 2. III. 1901 v Jaroměři okr. Náchod
+ 10. II. 1957 v Havlíčkově Brodě
- Josef Bohuslav Foerster,
hudební skladatel * 30. XII. 1859 v Praze
+ 25. V. 1951 v Novém Věstci u St. Boleslavi
- Vladimír Holan,
básník * 16. IX. 1905 v Praze
+ 31. III. 1980 v Praze
- Stanislav Janoušek,
Doc. MUDr * 11. II. 1900 v Praze
+ 4. II. 1958 v Praze
- Jaroslav Durych,
MUDr spisovatel * 2. XI. 1886 v Hradci Králové
+ 7. IV. 1962 v Praze
- Jan Zahradníček,
básník * 17. I. 1905 v Mastníku u Třebíče
+ 7. X. 1960 v Uhřetínově u Vel. Meziříčí
- Bedřich Fučík
PhDr nakladatel * 4. I. 1900 v Čáslavicih u Třebíče
+ 2. VII. 1984 v Praze
- Josef Florian, syn
zakladatele Dobrého díla * 4. V. 1915 ve Staré Říši
- Miloslav Dvořák,
básník * 9. IX. 1901 v Jasenicích
+ 26. VII. 1971 v Náměstí nad Oslavou

- Rudolf Černý,
literární kritik, spisovatel * 14. IV. 1905 v Ochozi
+ 11. XI. 1979 v Moravských Budějovicích
- P. Ondřej Damborský * 1912
+ 1984 ve Starči u Třebíče
- Ladislav Kuncir,
nakladatel * 14. IX. 1890
+ 5. XI. 1997 v Praze
- Rudolf Voříšek,
Ph.D. filosof * 3. II. 1909 v Hodoníně
+ 1. X. 1953 v Praze ve vězení na Pankráci
- Václav Remeš,
básník * 28. XI. 1951 ve Vodochodech
+ 1. VII. 1973 v Brně
- Michael Florian,
malíř a sochař * 3. VI. 1911 ve Staré Říši
+ 25. XI. 1987 ve Staré Říši
- František Hrubín,
básník * 7. IX. 1910 v Praze
+ 1. III. 1941 v Českých Budějovicích
- František Lazický,
básník a spisovatel * 17. VIII. 1905 v Tisku
+ 16. XI. 1984 v Praze
- Ladislav Dvořák,
básník * 1. XII. 1920 v Krásnévsi u Vel. Meziříčí

Ivan Slavík,
básník

* 13. I. 1920 v Praze

P. Jan Dokulil,
básník

* 3. VII. 1910 v Mašatíkku
+ 1. II. 1974 v Boskovicích

Emanuel Frymta,
učitel

* 25. XII. 1988 ve Slapeck
+ 25. III. 1949 v Praze

P. Josef Vašica,
univ. prof. Ph.D. slavista

* 10. VIII. 1884 ve Štítině
+ 11. IV. 1968 v Praze

Bohumil Pavloek,
básník

* 21. XI. 1921 v Řepišti ve Slezsku

Jan Sokol,
prof. Ing. arch.

* 24. V. 1904 v Praze
+ 27. IX. 1987 v Praze

Antonín Škarka,
univ. prof. hymnolog

* 19. II. 1906 v Brně
+ 12. XI. 1972 v Praze

P. Leopold Benáček,
děkan v Olešnici

* 14. XI. 1901 v Martiněkově
+ 19. VII. 1977 v Nosislavi

Miroslav Věnhoda,
prof., zakladatel Scholy
cantorum v Praze

* 14. VIII. 1915 v Mor. Budejovicích
+ 10. V. 1987 v Praze

P. Silvestr Bratko OP (Josef),
filosof a spisovatel

* 14. VII. 1898 v Rusčuku v Bulharsku
† 25. II. 1952 v Praze

Oldřich Králík
univ. prof.

* 9. VI. 1907 v Kroměříži

Josef Myslivec JUDr.
soudce, byzantolog,
ikonograf

* 7. VIII. 1907 v Praze
† 20. XI. 1971 v Praze

Jiří Beran PhDr.
historik, bohemista

* 5. V. 1919 v Praze
† 23. XI. 1974 v Praze

Ladislav Jechlička,
redaktor Vyšehradu

* 29. V. 1916 ve Skutči

Timotheus Vodička
filosof a spisovatel

* 16. IX. 1910 v Olomouci
† 12. V. 1967 v Olomouci

Vladimír Šindler
učitel a grafik

* 1. VII. 1891 v Morkovicích na Hané
† 15. IV. 1961 v Poličce

Jiří Šindler,
grafik

* 25. V. 1922 v Poličce

Eva Vyskočilová,
učitelka

* 14. X. 1917 v Praze

číslo publikace

Vydalo nakladatelství Trinitas
v koedici s Křesťanskou akademií Roma
v roce 1998.
Grafic, úprava Jiří BLAŽEK
Vazba Emil JANISCH

(P o e s i e
Někdy to byla Ligeia)

Albertus Vyšehrad

Chraptivým hlasem havrana Allanova

Ukryté viny zjevovala

Jindy jak paní Mackbethová

Krvavé prsty lidské umývala

A jako Angelína šílená

Před panem Valdezarem z Borku

Chtěla svou hanbu ^{vypravit} říci

Svou hanbu proti lži

Proti veškeré lži uklidňující

Vždycky a právě jim

Tomáškově ve všem pořádnému

Chmelenskému s perem hedvábným

Zamrazilo v morku

Krásu i pravdu děsí dobře smýšlející

Byla tak blízko všemu ponížení

byla tak blízko všemu potřísnění

Milejší byl jí piják Poe

Žabrala s Kerlem Sabinou

Věděla a znala

Za peníze se však neprodala

Vědoma ráje a pekla

Účastna naděje i běd

Jen nikdy uprostřed jen nikdy uprostřed

Věděla a znala

U politého stolu Verlainova sedávala

Jen číselům měřidlům a skalpolům

Vždy uzavřen byl její dům

Protože milovala

Kdoby si políčil stratí ji

Zadarmo plaše dává se

Ne do slok ale do veršů

Ne do knih ale do marginálií

Jaký z ní jde mráz

Věda pokračuje - ona ví

O velikém strašném tajemství

Dnes jako včera chtěli by ji vésti

Dnesko šas!

Démoni jež zakázali

Ožívají kolem nás

Ještě jsou však kteří hladovějí

Po tom co se nepije a nejí

Ještě slouží

Don Quijote Dulcinei

Ivan Slavík